

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXII-й РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 5-6/ БЕРЕЗЕНЬ 2021 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Покладають квіти перед бюстом Т. Шевченку в Бухаресті голова СУР і депутат Парламенту Микола-Мирослав Петрецький та голова Бухарестської філії СУР Михайло Трайста

Іван КОВАЧ

Є Пам'ятник Шевченку в Бухаресті!

Хлібиться день, мов ангел у небесах,
і з роду в рід вагомиться праслово,
в заплаті та розплаті водохресній
іде Шевченко, мовби дієслово.

Нанизує слова в тривожному барвінку
і зцілює руїни у рубіни.
Народний і всетронний, із затінку
Шевченко вибрав рідну Україну.

Немовби душу, що снується дзвоном
глибин бездонних та далекосяжних,
в опорі-непокорі ніжноздвонно
возвів Шевченко лебедів останніх.

В багряноту безсонному світанку,
як босі ноги в росах дичавіють,

іде Шевченко, – вітер спозаранку,
немовби наддніпрянська коломийка.

В щоднинній білій пам'яті магнолій
долоня вітру віру знов зударить,
бо там, де степ гуде-гуде розлогий,
лиш він, Шевченко, господарить.

...І тут, де сизь блукає берегами,
і тут, де виворочаться дороги,
і тут Шевченко ходить поміж нами,
і тут він Хрест свій носить донезмоги.

Та є вже честь, немовби хліб насущний,
є день, немов дора, що вже в безпеці,
та нерозтращена й грядуща, –
є Пам'ятник Шевченку в Бухаресті!

У номері:

- Село Тиса в Мараморощині ➤ стор. 2
- «Леся Українка: розширення горизонтів» ➤ стор. 3
- День нашої мови в Банаті ➤ стор. 4
- Річні Збори ЄКУ ➤ стор. 5
- «О, мово рідна, ти для нас, як мати» ➤ стор. 6
- Мова – справжня душа народу ➤ стор. 7
- Панахида Т. Шевченку в Сігеті ➤ стор. 8
- Міжспівітове партнерство у Шербівцях ➤ стор. 9
- Без своєї мови – ти неповноцінний ➤ стор. 10
- Микола Корсюк – диплом І. Бажанського ➤ стор. 11
- Лауреати Шевченківської премії 2021 ➤ стор. 12
- Про нашу, чи вашу мудрість ➤ стор. 13
- Міжнародний день рідної мови ➤ стор. 14
- от. Іван Арделян: «Численний рід» ➤ стор. 15
- от. Ілля Албічук: 45 років служіння Богу ➤ стор. 16

СЕЛО ТИСА В МАРАМОРОЩИНІ

Село Тиса, що у повіті Мараморощина знаходиться на національній дорозі 18, на 6 км. від м. Сігета, на кордоні з Україною, відповідно, на лівому березі річки Тиса. Село Тиса (Миково, або Вірішморт) належить до комуни Великий Бичків, тобто лівобережного Бичкова.

Сусідні села Миково: на сході – село Кричунів, на заході – місто Сігет, на півночі держава Україна. В селі живе суміш румунського, українського та мадярського населення. Тут існувала румунська школа з мадярським та українським відділами.

У селі знаходиться озеро Теплиця, яке ніколи не замерзає. Взимку це озеро дуже небезпечне, тому що в ньому топляться багато людей. Говорять, що давно в цих озерах купалися люди і дуже часто топилися в них. У зв'язку з цим збереглася легенда, що коли хтось топився, чи вже втопився, говорили: «Ади, щось микнуло...».

Кажуть, що село одержало назву Миково від слова «микнуло».

Слід підкреслити, що «Миком» називають село тільки українці. Звідси походить етимологія української назви села.

Існує ще й така легенда в селі, за якою в минулому десь біля озера потонула церква. Дехто говорить, що і село потонуло. В одному з цих озер десь в кінці XVIII, чи в половині XIX століття, знайшли дзвін з церкви, вже дірявий, тобто проїжджений іржею. У зв'язку з цим люди говорять, що тут колись потонула церква.

Заселення Микова, як й інших українських сіл по річках Тиси та Рускови, тісно пов'язане з іменем князя Федора Корятівича. Про це говорять і селяни, що в селі вперше появились українці з долу, тобто із Закарпаття.

Наявність угорців у Микові пояснюється тим, що десь наприкінці XVIII століття миківські дворяни привели сюди кілька угорських сімей для різної домашньої роботи і кілька румунських сімей – близько 1850 року.

Після другої світової війни Миково переходило під адміністрацію міста Сігета або до комуни Великого Бичкова.

Починаючи з 1959 р., Миково приділено Великому Бичкову.

Село Миково ще називають Береш Морт, Віріш Морт, Вірішморт, Тісовірішморт, Вірішморт, – топонім, що складається з двох слів. Топонім Береш Морт означає Червоний Берег: Береш (угорською мовою – Voros) – червоний, Мартг, або Морт (теж по-угорськи) – берег, могила, або болото. Цю назву, але перекладеною румунською мовою, – Малул Рошу (Берег Червоний), було надано селу, як офіційну, яку мало Миково до 1968 року. Від того року село має назву Тиса, від Тиси ріки.

Від започаткування села Миково носило угорську назву – Верешмортг, 1386 р. В 1431 році село названо Тісо-верешмарг.

Інші історики рідного села тлумачать назву села за топонімом Віріш та Мартіс, що означає «соляний рудник». І назва «Вириш» – червоний, а назва «Віріш» – «соляний» мають історичні корені в околиці.

За румунським істориком Раду Попа, на території Мараморощини в околиці Сігет-Вірішморт – Кричунів – Красний знайдено в розкопках деякі рідкісні предмети з бронзи та золота. Цей факт свідчить, що на території Микова існувало життя та поселення ще в бронзовій добі, що припадає на VI-V століття до Христа. Офіційна назва села Вірішморт існувала протягом століть, аж до наших часів.

Були проміжки часу, коли село називали Міку, Міко, Миково, Мику, Миково, або по-

румунськи – Малул Рошу, Тіса. Сьогодні село носить назву Тіса.

Про існування та активність українського гурта в Микові даних не маємо. Українські учителі, що працювали в Микові після другої світової війни, брали активну участь в культурній діяльності разом із колегами з Луга, Кричунова та Великого Бичкова.

За даними церкви з Микова та священника отця Миколи Дутки, перша Христова церква в Микові або Вірішморті, була побудована перед 1896 роком. У 1900 році парафіяни Микова зробили нову церкву. Почавши з 1969 року в православній українській церкві Микова служить благородний та вірнопобний отець Микола Дутка.

Кожне рідне село – це маленька Батьківщина. Село – це наш дім, наше коріння, наша кровність і материнська пісня. Тут живе наше дитинство, тут частина нашого серця.

Моє село це місце, де повернуся завжди із любов'ю. Моє село буде завжди представляти для мене куточок раю, сповнений повних приємних спогадів.

Коли дивлюся на моє село, бачу скрізь дзеркало мого дитинства.

Кожна пора року – єдина на вулицях села, зимою земля вкрита білим яскравим килимом, восени застеляється багатоколірний килим листя, весною все оживає до життя, а літом вулиці повні усмішками дітей.

Кожна людина хвалить своє рідне село, як кожна ластівка хвалить своє гніздо.

У кожної людини є улюблене місце: для когось це може бути місце відпочинку, або місце, яке відіграло значну роль у житті. Дійти великою людиною у світі не треба забути, звідки твоє коріння. Будь-хто б ти був, дійшовши кимось у житті, все починаєш з рідного села, від батьків, від рідної школи і від найдорожчого місця світу.

Моє село маленьке, але дуже затишне. Я бажаю моєму селу успішно розвиватися, рости і процвітати!

Микола ДУТКА

БОГ УСЕ БАЧИТЬ!

Давно в нашій слободі жила тітка Наталка, яка мала багато дітей. Спочатку дітей доглядали разом із чоловіком. Чоловік загинув на війні. Так тітка залишилась вдовою і повинна була стежити за дітьми і вирощувати їх. Тоді це було дуже важко виконувати. Потім, після війни, у 1946 році, була велика засуха. Священник із селянами ходили на степ з церковними прапорами і молились, просячи Бога, щоб дав дощу. А дощу не було. Наступного року дуже важко жилося: бідність, нестачі, голод. Наші одно-

сельчани поїхали на заробітки аж до Чехії, щоб заробити на хліб, на щоденне життя, і звідти надсилали пакунки з продуктами додому. Єдиною рятівницею і годувальницею для бідної тітки Наталки була корова. Щодня корову гнали на пасовисько. При полудні жінка йшла подоїти корову-годувальницю. Та й інші жінки йшли із відрами, покритими хустками, рушниками, у кого що було, щоб від куряви не забруднилося молоко.

І минулого року (2020) була велика засуха в нашому краї, подібна до засухи з 1946

року. Цього року люди не голодують. Зате появилася інша напасть. Наступив коронавірус, який сприяє захворюванню і загибелі десятків тисяч людей нашого краю. А на всьому земному шарі захворіли, захворювають і вмирають мільйони людей.

Одного разу ця жінка помітила на дорозі якийсь тканий суртук. Хотіла підняти його, бо тоді це був справжній скарб. Одним словом, біднота! Озираючись навколо, чи хто не побачить. І відразу чує голос звисока: «Не дивись назад. Я зверху все бачу!». Покинула жінка суртук і потім завжди дітям говорила: «Не думайте, що вас ніхто не бачить, – Бог усе бачить».

Віргілій РІЦЬКО

Участь у міжнародному проєкті «Леся Українка: розширення горизонтів»

З нагоди 150-річчя від дня народження української поетеси, драматурга та громадської діячки Лесі Українки Товариство зв'язків з українцями за межами України (Товариство «Україна-Світ»), Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) та Національний музей літератури України організували спільно з громадськими та освітніми закладами України та закордоння Міжнародний освітньо-культурно-мистецький проєкт «Леся Українка: розширення горизонтів». Основними виконавцями були учні освітніх закладів з України та за її межами з п'яти континентів та 28 країн світу.

З Румунії у міжнародному проєкті взяли участь учні та вчителі 14 освітніх закладів Марамурського, Сучавського, Тіміського та Сатумарського повітів, у яких викладається рідна українська мова. Учні з Румунії знімали відео із декламуванням віршів, виконанням музичного твору на слова Лесі Українки та створили ілюстрації до творів Лесі Українки, яких відправили організаторам. Ці матеріали, поряд з іншими роботами дітей-українців із 28 країн світу, були презентовані в рамках онлайн-заходу 20 лютого 2021 року. В онлайн-заході також взяли участь відомі українські артисти та митці із Канади, США, Хорватії, Італії, Індії, Португалії, Норвегії, Естонії та України.

Голова Секретаріату Товариства «Україна-Світ» Алла Кендзера висловила щире подяку СУР за сприяння участі дітей українців Румунії у цьому міжнародному проєкті. Ось, що вона сказала: «Я хочу подякувати вчителям цих навчальних закладів за

гарну підготовку учнів, які декламували вірші Лесі Українки українською мовою, виконували пісні на слова авторки, грали на скрипці та зробили чудові малюнки до творів Лесі Українки. Вони прикрасили своїми виступами наш проєкт. Хочу сказати, що діти добре володіють українською мовою і це дуже приємно, а це заслуга педагогів українців. Я щиро дякую також Союзу українців Румунії, який посприяв в організації участі дітей з Румунії в нашому великому проєкті».

Вчителька української мови та літератури Загальноосвітньої школи села Кривий Марамороського повіту Галина Мікулайчук, яка підготувала своїх учнів до Міжнародного освітньо-культурно-мистецького проєкту, ствердила: «По-перше, я хочу висловити щире подяку та скласти низький уклін організаторам цього заходу, а саме: Товариству зв'язків з українцями за межами України, Національному музею літератури України, Світовій федерації Українських жіночих Організацій та всім іншим, котрі доклали чимало зусиль для проведення цього онлайн-проєкту».

Учні з усіх куточків світу, серед яких і учні з Румунії залюбки долучилися до цього проєкту. Українці показали себе у найкращих номінаціях: читання поезії, спів, танці, створення ілюстрацій до творів Лесі Українки тощо. Хочу підкреслити, що учні з Румунії вперше взяли участь у цьому міжнародному проєкті. Дізнавшись про цей проєкт від Союзу українців Румунії, учні, які вивчають рідну українську мову, з великим задоволенням долучилися до нього. Вчителі отримали море задоволення, учні були у захваті.

Приємно вразили всіх українці з 28 країн. Цей грандіозний проєкт «Леся Українка – розширення горизонтів» об'єднав українців з усього світу, з п'яти континентів. Видно, що слово Лесі Українки цікаве людям різного віку. Я вважаю, що саме цей онлайн-проєкт дав можливість привернути увагу до творчості письменниці. Видно, що всюди у світі вшановують пам'ять видатної української поетеси.

Леся Українка у цьому міжнародному онлайн-проєкті була показана як поетеса, драматург, новатор, публіцист, критик, громадський діяч. Її життя стало прикладом боротьби, а її зброя – це слово, яке й зараз є актуальним. Надіємося на подальшу співпрацю. Слід уточнити, що кожна школа-учасниця та вчителі, які підготували дітей, отримали грамоти. У свою чергу, Союз українців Румунії отримав почесну грамоту за активну участь у Міжнародному освітньо-культурно-мистецькому проєкті в Році Лесі Українки.

Христина ШТИРБЕЦЬ

Про нашу, чи вашу мудрість

Великий Піст є не тільки періодом, в якому стараємося очистити своє серце, коли ми відмовляємося всього того, що не спішне для нас, щоб мати більше часу для молитви, але він є і періодом, в якому нам треба годувати нашу душу, наш розум. Словом Божим, бо так будемо відчувати повністю силу цього посту, який нас перетворює. Тому у всіх богослужіннях цього періоду читаємо і слухаємо дуже багато біблійних фрагментів. Це те, що нам залишилося від готування оглашених для хрещення, коли вони в цьому періоді читали, слухали і вчилися, між іншим, і з біблійної історії.

В одному дуже спеціальному богослужінні Літургія Раніш освячених Дарів чуємо фрагменти з Буття, Виходу, Книги Йова та головно з Книги Приповістей Соломона. Дуже добре, час від часу, пере-

читати цю книгу, тому що вона дає нам багато знань, пов'язаних до щоденного християнського життя. Але тепер, під час посту, ця книга має відмінну значність не тільки тому, що «страх Господній є початком мудрості», але й тому, що Соломон пов'язує мудрість і до нашого старання під час посту.

Знаємо з Біблії, що Соломон був наймудріший цар в Ізраїлі: «І дав Бог Соломону мудрість і дуже велике розуміння, і обширний розум, як пісок на березі моря. І була мудрість Соломона вище за мудрість усіх синів сходу і всієї мудрості єгиптян. І вирік він 3000 притч, а пісень його було тисяча і 5» (2 Цар. 4, 29-32). На основі тих 3000 притч була написана Книга Притч з своєю різноманітністю.

Віруємо в те, що пізнаємо, тому віра в

Бога народжується з Його пізнання і пов'язується до мудрості: «Початок мудрости – страх Господній» (1,7). Чимало не розуміють повністю ці слова, і думають, що не можеш любити того, кого боїшся. Тому одні святі отці кажуть, що «страх Божий» має двоїчний сенс: вперше є пов'язаний до тих, віра яких є тільки на початку, не розуміють конкретно, що означає наближення до Бога і роблять все з Божого страху; а по-друге, «страх Божий» є «тремтяча веселість-радість Божої благодаті, яка утішає душу» (Св. Григорій Синайський, 14-е ст.); є страх не вразити Бога (так, як стараємося не вразити тих, яких любимо), щоб не втрачати ту благодать, яку відчують в душі вірники, які дійсно знайшли Бога і розмовляють з ним у своєму серці, і бояться не втрачати світло своїх душевних очей: «путь Господня – твердиня для непорочного» (Прип. 10, 29).

(Продовження на 13 стор.)

от. **Маріус М. ЛАУРУК**

ДЕНЬ НАШОЇ МОВИ В БАНАТСЬКІЙ СТОРОНІ

– 21 лютого 2021-ий рік –

Як уже закорінений звичай, схожий на перелітні птахи, коли приходить неділя або інше свято, карашсеверінські «артисти» уже рушають у дорогу наділити українцям теплих слів, погладжених музичними звуками, у яких знаходиться доля українського народу.

Так сталося і у неділю 21-го лютого ц.р., коли художній колектив «Червона калина» поїхав у недалеке село Селбеджел, яке складається із українців, які недавно покинули свої рідні марамороські села Кривий та Поляни і прибули у Карашсеверінське село Селбеджел, яке прилучене до великої і значної комуни Саку, бувшої колись складовою частиною повіту. Іншими словами, треба сказати, що їхнє життя на багато поліпшилося у порівнянні із рідними селами.

У Селбеджелі художній колектив «Червона калина» був гаряче зустрінутий, маючи близькі стосунки, які витворилися уже роками.

Перший рух при зустрічі був напрям до української церкви, у якій служить парох іншої церкви і якого постать, в цілому, відповідає своїй професії. Іншими словами,

треба сказати, що постать цієї людини відповідає справжньому священнику – постать

високого чоловіка, доброго оратора, благого. Ось якості пароха, який нам доказав, що володіє добрим і колоритним голосом.

Колектив «Червона калина» після короткої промови з метою визначити значення прибуття для свята «Рідної мови» проспівав кілька церковних пісень – Тіло Христове прийму, Ти бачиш, Боже, Почуй мене, О, Божа Мати.

Відповідь «Червоної калини» відбулася після того, як місцеві співачки проспівали кілька місцевих церковних пісень, складених і виконаних місцевими церковними співачками.

Після цієї усієї «церемонії» присутні пристали на одну фотографію. Потім гості дали принесені дарунки, після чого продовжували зміни різних думок відносно життя, проведеного «селбеджанами» і відношеннями між ними із давніми мешканцями села Саку, які донедавна мали, як жителів, присілок Селбеджел, людей німецького походження.

Розпочаті розмови тривали довго і корисно у просторому магазині, де можна зігріти свої голоси доброю і гарячою кавою.

Із добрими думками розлучилися українці із селбеджанами, які протягом довгого часу мали взаємну користь з діяльності на інтерес українства.

Іван ЛІБЕР

Гуцульщина наша блискуча

Гуцули – це етнічна півгрупа (народність) України, яка проживає уздовж кордону України та Румунії. Вони мають свою близьку культуру, мову, кухню, звичаї, – українські.

Гуцули з'явилися з Галичини, – покинули свою територію, щоб переселитися в північній Буковині. Через слов'янську структуру, військову службу, економічні проблеми вони вважалися виключно православними.

Найбільша територія компактного населення, яку населяють українські гуцули в Румунії, є в повіті Марамуреш, а саме в селах Верхня Рівна, Бистрий, Вишавська Долина, Русково, Кривий, Поляни, та у повіті Сучава в селах: Бродина, Кирлибаба, Молдовиця, Извоареле Сучевей, Ватра Молдовицей, Ульма.

У нашій мові є слово «гуцул», яке перекладається, як: «людина, яка живе у печері». Гуцули – це назва гірських українців,

які народилися у селах і містечках Гуцульщини. Розмовляють гуцульським діалектом української мови, спорідненим з мовами південних слов'ян – хорватів, сербів, болгар, а також привнесеними словами волоської, тобто румунської мови.

Головну роль у господарському укладі гуцулів відіграло тваринництво. Вони жили із скотарства і займалися лісорубством. У господарській діяльності гуцулів найпоширенішими були: обробка вовни, шкіри, ткацтво, обробка дерева.

Одні науковці кажуть, що гуцули – це людська «мішанина» з різних половецьких, печенізьких та інших кочових племен, слов'ян, румунів і пізніших утікачів від панщини, тобто козаків.

Вважається, що вони з'явилися в горах Карпатах на Західній Україні в VI столітті.

Гуцульщина також відома у збиранні фольклору, обрядових пісень, казок, легенд.

Легендарним музичним інструментом

гуцулів є трембіта, величезна труба з дерева. Весільні традиції гуцулів були рушники.

Гуцули вважають себе справжніми етнічними українцями, оскільки розмовляють українською мовою. Вони зберігають свої традиції та звичаї, пишаються національними костюмами і рідним краєм. Національним одягом гуцулів є капелюх і жилетка.

Яскравий одяг, вишиванка, танці й безмежна любов до музики, які вони створюють власними руками – це гуцули. Кожне гуцульське село має дві частини. Долина – це на берегах річки, де живе половина населення. А друга частина гірського села називається верхами.

Можемо дійти до висновку, що гуцули належать до населення гірських зон, де знаходиться течія шумливого річки. Багато думок, що відносяться до походження гуцулів, є те, що вони були гірські люди, верховинці, мали напівкочове життя, були зв'язані, за традицією, вирощуванням тварин і лісів.

Історія Гуцульщини тісно пов'язана з культурою та особливостями мешканців гір. Гуцульщина – це не просто частина Східних Карпат, а грандіозна фортеця – хата, створена самою природою.

Наша історія дуже давня, гуцули і румуни за часів Австро-Угорської імперії жили спільно, у складі однієї країни. Етнологія українських гуцулів Мараморощини – потенціал культури і мистецтва гуцулів, їхніх величезних кроків та істинних українських почуттів української нації.

Микола ДУТКА

Представники СУР взяли участь у Річних Зборах Європейського конгресу українців

Голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький, перший заступник голови Василь Пасинчук, перший заступник голови Юрій Глеба, заступник голови Віктор Григорчук, голова Марамуреської філії СУР Мирослав Петрецький та голова Організації української молоді СУР Чипріан Лушкан взяли участь 6 березня 2021 року в Річних Зборах Європейського конгресу українців (ЄКУ), які пройшли в режимі відеоконференції. Річні Збори скликав та очолював голова ЄКУ Богдан Райчинець.

У роботі Річних Зборів взяли участь представники організацій-членів ЄКУ, а також представники Світового конгресу українців, Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою, Громадської організації «Україна-2050», Світового конгресу українців молодіжних організацій, Української Всесвітньої Координаційної Ради та інші. Учасники представили інформації про діяльність організацій-членів, а також обговорили план роботи і розвиток

ЄКУ на 2021-2022 рр. Також були проаналізовані проблеми, з якими стикаються українці та українські організації в Європі, такі, як: освіта рідною мовою, міграція, дезінформація щодо українців, економічний, соціальний, культурний та релігійний аспекти, а

ність Союзу українців Румунії, роль СУР у збереженні та розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності української громади, наголосивши на значній підтримці, яку румунська держава надає громадянам Румунії, що належать до національних меншин, в тому числі етнічним українцям, для збереження та утвердження своєї ідентичності. Він розповів про те, що СУР підтримує українське шкільництво в Румунії, проводить велику кількість культурно-освітніх заходів, а також про плідну видавничу діяльність, про партнерства, укладені СУР зі школами, адміністративно-територіальними одиницями та культовими закладами, а також про результати, здобуті СУР на місцевих та парламентських виборах у 2020 році й не лише. Союз українців Румунії є членом

Європейського конгресу українців, неурядової організації з осідком в Празі, Чехія, що об'єднує 19 організацій, повноправних членів та відстоює інтереси українців Європи.

Христина ШТИРБЕЦЬ

також були накреслені рішення, які можуть бути вироблені у співпраці з державними установами, посольствами та різними європейськими організаціями.

Голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький представив діяль-

Міжнародний день жінок

Місяць березень – це перший місяць весни, це місяць, коли природа пробуджується до життя і промені сонця починають зігрівати наші душі.

Весну завжди асоціюють з прекрасною половиною людства, бо це початок нового життя, коли оживає природа. Блакитними очима дивиться мені в очі весна. Весна це дійсно «ранок року».

Місяць березень не зовсім теплий, це перший місяць весни і люди ще не поспішають скидати теплий одяг. Вони радіють весняному сонечку, але весна тільки починається. З початком весни прокидається не тільки природа. У кожної людини порокращується настрій.

Місяць березень виганяє зиму і запрошує весну в гості. Разом із березнем прилітають і перші пташки, які з радістю повідомляють, що прийшла весна. Перші квіти, зігріті першим сонячним променем, приносять весну.

Із приходом весни наближається чудове свято «Міжнародний жіночий день – 8 Березня» – це свято дарування квітів, радості й краси. Міжнародний день жінки – це одне з

найпопулярніших свят. Це свято сонця, квітів та гарного настрою.

Із землі ще не зійшов сніг, а в душі просяється весна. 8 Березня – це світле та весняне жіноче свято, яке нагадує нам, що найпрекрасніше у нашому житті – кохання, сердечність та вірність.

День жінки – це спеціальне свято, в

якому святкуємо і шануємо всіх жінок із всього світу. В цей день жінки чекають романтичних подарунків, квітів і мріють про жіноче щастя. Восьме березня святкується в усіх країнах світу. Перш за все, це свято викликає найкращі почуття в людей. Жінка славиться не лише своєю вродою, а і високою духовністю, тобто своїми вчинками, талантами, любов'ю і мудрістю.

Роль жінки в нашому суспільстві обмежується материнством та господарюванням. Слово «мама» росте з нами тихо, як ростуть дерева, сходить сонце, розквітає квітка, як тихо світить вечірня зоря і гладить по голівці рідна рука. В професійній діяльності жінки завжди відзначаються компетентністю та відповідальністю. Чудовим подарунком для жінок є підтримка. Крім їхньої професії, жінки мають ще один обов'язок – бути матір'ю, бути добрим сонечком сім'ї, нести світло і тепло дітям і стати найближчим другом і подарунком.

День жінки має бути особистим святом кожної свідомої людини.

Без жінки ми не можемо уявити світ. Цей світ, у якому є жінка, – прекрасний. Жінки є різні, але кожна жінка хоче, щоб і на 8 Березня, і в усі інші дні любили її, шанували і щоб вона була щасливою ціле своє життя. Тому найкращий подарунок – це увага та повага і час, проведений разом.

У сучасній культурі місяць березень є місяцем, в котрім всі жінки відсвятковані. Усім жінкам, які святкують це прекрасне весняне свято, бажаємо здоров'я, радощів і добра, а прекрасні почуття хай дарують їм натхнення для нових творчих успіхів і життєвих перемог.

Микола ДУТКА

Ланцюжок заходів, присвячених Лесі Українці**«Леся Українка – 150 років»: Освітнє партнерство між
Восьмирічною Школою Шербівців, Восьмирічною Школою
«Богдан Воде» Радівців та Союзом українців Румунії**

2021 рік був оголошений Роком Лесі Українки. Верховна Рада України проголосувала постанову про відзначення на національному рівні 150-ї річниці від дня народження письменниці Лесі Українки. Таким чином, протягом цього року відбудеться низка культурних, мистецьких та наукових заходів, присвячених Л. Українці.

Українці з України, а також українці з усього світу відзначають велику українську письменницю. Незважаючи на те, що її життя було коротким і сповненим страждань, Леся Українка залишила за собою величезну і надзвичайно цінну спадщину.

Лесю Українку – українську письменницю та перекладачку – також відзначають українські учні та викладачі в Румунії.

Ланцюжок заходів, присвячених святкуванню письменниці Лесі Українки, розпочався для учнів Восьмирічної Школи Шербівців у міжнародному заході «Леся Українка – розширення горизонтів». Організаторами цієї діяльності були: Товариство зв'язків з українцями за межами України (Товариство «Україна-Світ»); Національний музей літератури України; Світова Федерація Українських

Жіночих Організацій. У заході взяли участь представники української діаспори з 28 країн.

Учні шкіл, де вивчають українську мову, прийняли запрошення взяти участь у Національному конкурсі малюнків «Ілюстрації творчості письменниці Лесі Українки», організованому Посольством України в Румунії. Малюнки дітей були розміщені на офіційному веб-сайті закладу.

Восьмирічна Школа Шербівців у партнерстві із Союзом українців Румунії та Восьмирічною Школою «Богдан Воде» м. Радівці в четвер 25.02.2021, здійснила Про-

ект освітнього партнерства «Леся Українка – 150 років від дня народження».

Шербівські учні презентували художню програму, яка включала пісні на слова великої письменниці та вірші. Присутні разом переглянули показ біографічного фільму. Учні школи з Радівців взяли участь через інтернет, доповнивши програму піснями та віршами. У нашій школі була книжкова виставка, що включала основні томи письменниці, а також виставку малюнків до творів письменниці Лесі Українки.

Усі ці події мали великий вплив на учнів-учасників. Вони мали можливість поглибити свої знання про життя і творчість поетеси.

Наші заходи були підтримані директором Восьмирічної Школи в Шербівцях Бойчук Сільвією та директором Восьмирічної Школи «Богдан Воде» м. Радівці Нікуца Петру, і, таким чином, ми хочемо їм подякувати!

Ми також радіємо підтримці Союзу українців у Румунії, представленю в Сучаві головою Іллею Саучуком, і дякуємо йому за те, що він завжди позитивно реагує на наші шкільні пропозиції, на нашу діяльність.

Викладач **Делія МАРТИНЯК**

**«О, МОВО РІДНА,
ТИ ДЛЯ НАС, ЯК МАТИ»**

Міжнародний день рідної мови – це день, який відзначається кожного року 21 лютого. Якщо в усьому світі відзначається цей день, ми зібрались, на ініціативу голови повітової організації СУР Мирослава Петрецького віддати честь нашій українській мові, враховуючи також і рекомендації щодо пандемії коронавіруса.

Історія цього свята уже відома всім. Я звернулася до присутніх з таким запитаннями: „Можна людині без мови прожити? Можна без пісні, без загадки й казки? Поміркуйте, дайте відповідь, будь-ласка!“

На мої запитання жінки-викладачі української мови, і не лише, дали прекрасні відповіді. Всі ми знаємо, що мова – засіб спілкування між людьми, друга природа, яка оточує нас, яка дарує нам повітря, сонячне тепло, зимну прохолоду, осінні кольори дерев, без яких ми не можемо існувати. Велике нещастя нищити природу, але найбільше – це зректись рідної мови, або ставитись з неповагою до неї,

значить, зректись і не поважати батька й матір, а це болюче б'є по народів. Мова твориться народом, народ без мови – не народ.

Перед усіма, хто признає себе українцем, стоїть обов'язок знати, берегти рідну мову, плекати, «як парость виноградної лози» ("Мова" – Максим Рильський), Велику роль мають молоді матері, бо перші слова дитина чує від неї:

*"О, мово рідна, ти для нас, як мати,
З тобою відкривається дивосвіт,*

*І українською вчимося розмовляти
З колиски самої, з маленьких літ!"*

Як можна не шанувати українську мову, коли твори класиків письменників і наших сучасних у Румунії, написані нею.

Від нашого Кобзаря української поезії Тараса Шевченка ми повинні знати: "Поки живе мова, доти живий і народ!", а Олесь Гончар закликає нас поважати її тому, що "Той, хто зневажливо ставиться до рідної мови, не може й сам викликати поваги до себе! Михайло Коцюбинський вчить нас не принижувати себе, а бути гордим, що ти – українець: «Я ще можу не противитися, коли ображають мене, як людину, але коли ображають мій народ, мою культуру, мою мову, як я можу не реагувати на це?»».

Не забули пом'янути Лесю Українку, від смерті якої 25 лютого сповнилося 150 років. Ледія Співалюк прочитала вірш „Пісня", а п. Анна Самбор, Михаєла Кравчук, Джесіка Білчек прочитали вірші про українську мову.

Просім Бога, щоб наша українська мова звучала вільно в хаті, церкві, школі, а ми щоб боролися за її вічне існування, співали, молилися своїм рідним словом, бо „Хто мову забуває, того Бог покарає!“.

Ледія СПІВАЛЮК,
Викладач-пенсіонер,
Голова Організації СУР
села Вишавська Долина

Рідна мова – справжня душа народу, його інтелектуальний портрет

“Свої мови рідної і свого рідного звичаю вірним серцем держітеся. Тоді з вас будуть люди як слід, тоді з вас громада буде шанована і вже на таку громаду ніхто свої лапи не положить”.

Пантелеймон КУЛІШ

Загади Міжнародного дня рідної мови, який відзначається щороку 21 лютого, починаючи з 2000 року з ініціативи ЮНЕСКО з метою захисту мовної та культурної багатоманітності, комітет Яської філії Союзу українців Румунії у партнерстві з керівництвом Будинку культури ім. Міхая Урсаке м. Яси та радником мера з питань взаємовідносин з етнічними громадами, які проживають у Ясах паном Моше Гропером, виступили ініціаторами урочистого заходу, присвяченого Міжнародному дню рідної мови – Випуск третій. Ведучий програми пригадав, що ця подія була започаткована три роки тому за пропозицією Яської філії СУР. На захід були запрошені та відповіли на запрошення представники місцевих органів, факультету славістики університету ім. Александру Іоана Кузи м. Яси, Національного коледжу мистецтв ім. Октава Банчіла, з яким у нас є угода про співпрацю, представники інших нацменшин м. Яси, організацій та установ, з якими ми співпрацюємо, загалом біля 120 осіб.

19 – 20.02.2021 р. заходи відбулись у приміщенні філії. Зокрема, у нашій бібліотеці ми оформили святкову книжкову виставку під гаслами "Ода письменникам" та "Слово врятує світ", представлену розмаїттям мовознавчих видань, словників, підручників, збірників, рядом публіцистичних статей у періодиці, які присвячені рідній мові підбілками поетичних творів, афоризмів, крилатих висловів, віршів, промов тощо.

Гості, які відвідали філію в день свята – Міжнародного дня рідної мови, мали нагоду відвідати і нашу бібліотеку. Бібліотека у філії чудова, тут є цікаві книги як для дітей, так і для дорослих українською мовою, а також і гарні переклади на нашу рідну мову, захоплюючі, пізнавальні історії, найкращі твори сучасної української літератури... Тут є книги, можна б сказати, на будь-який смак та вік.

21.02.2021 р. в Будинку культури ім. Міхая Урсаке відбувся симпозіум з участю представників нацменшин та гостей, діячів культури та мистецтв м. Яси.

На симпозіумі виступили представники етнічних спільнот м. Яси: пан Аветіс Степаніант – голова Вірменської молодіжної організації, пан Альберт Лозняну – секретар єврейської громади, пані Дойна Тофенеску – представник грецької громади, пан Фредерік Клушка – голова польської громади м. Яси, пані Ленуца Някшу, представниця громади ромів, пан Валеріу Іванов – голова громади росіян-липован та Віктор Григорчук – голова Яської філії Союзу українців Румунії, які у своїх виступах представили аспекти діяльності своїх громад, зосередившись особливо на проблемі збереження та просування

культурних традицій та рідної мови. Промови представників нацменшин перепліталися з декламуванням віршів, виконанням пісень і танців із національного фольклору (з танцями виступив гурток нашої філії «Веселка», керівник Родіка Фаліштяну).

Особливим моментом заходу стала презентація книги «БароМанус – Великалюдина», автор якої – представник громади ромів пані Ленуца Някшу.

Доповідачем на заході був також Овідіу Лазар – режисер Яського Національного театру, який наполягав на необхідності дружніх стосунків між членами всіх громад, а також про важливість відновлення рідних мов, які потрапили в тінь через медіа-технології та інші причини, одні із них об'єктивні, інші суб'єктивні.

Під час симпозіуму кожна громада предста-

вила присутнім багатий документальний матеріал, що складався з книг, журналів, фотографій тощо.

Модератором заходу була мистецтвознавець д-р Марія Білашевська.

Свято Міжнародного дня рідної мови стало вагомою подією у житті нацменшин, які проживають в Ясах. Приємні враження та яскраві спогади залишаться в пам'яті учасників заходу надовго.

Це не тільки розвага, – були впевнені та підкреслювали наші гості, – а й можливість популяризувати в багатонаціональній спільноті традиції, звичаї, пісні та традиційні танці, а також краса і специфіка національної рідної мови.

День рідної мови відзначають також для того, щоб привернути увагу до зникаючих мов меншин. Тому головна ідея свята – пам'ятати, що мова кожного народу неповторна і своя.

Якби банально це не звучало, але мова – це справді душа народу, його інтелектуальний портрет, те єдине і невідворотне, що об'єднує всіх людей, те, чим пише історія народу. Тому всі народи світу цього дня, особливо монолітні, демонструють красу саме своєї мови, розповідають про те, що саме їхня мова – найдавніша, найсильніша і наймиліозвучніша. І це нормально і природно, оскільки своє – завжди найкраще. Ненормально і неприродно відгороджуватися від свого і вважати його другосортним, недосконалим, а ще гірше – соромитися його...

Примітка:

Поезія Тетяни Юзв'як змушує замислитися:

*Країни народжуються в страшних потугах
коли квітами падають під ноги храми
коли сніг уперто стається другом
гарячої крові чи димкого ладану
коли крутить суглоби найвним кулям
викорчовують волю і сто обітниць
просто бути вільним народом
просто бути собі наодинці
мої щороку відрубують пальці
шиють апостольник синім смутком
вдягнувши на груди маленький хрестик
кажуть терпіти зціпивши зуби
і вна як справжня християнинка
паломником йде на могили свіжі
збоку мовчання у чорній хустці
країна втрат і білої віри
мою щодня вакцинують від світла
у середі знов лікарняне ліжко
кажуть депресія нервові тики
дивна країна - мені обитель
їй стільки пір'я скинуло небо
що має нову велетенську перину
ховає в кишені голос мови
в маленькому згортку
як цукерки дитина
скільки тобі ще днів народжень
чи виструнчися у свободі жити
країно надій і сліпої покори
країно поранень і літа у житті*

Віктор ГРИГОРЧУК

160 РОКІВ ВІД ДНЯ СМЕРТІ ГЕНІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА

Управління Філії Мараморощини Союзу українців Румунії, представлене головою паном Мирославом Петрецьким, спільно з управлінням Української Православної Церкви священником доктором Миколою Лаврюком та священником Маріусом Лаврюком, 9 березня 2021 р, організували панахиду нашому Кобзарю Тарасу Григоровичу Шевченку.

На цій урочистості брали участь директор Педагогічного Ліцею ім. Тараса Шевченка Василь Куреляк та представники Союзу українців Румунії із села Русково п. Пентя Марічук, із села Кривого п. Іван Рекало, представник організації СУР міста Сігету Мармаціей п. Михайло Лаврюк, п. Микола Седоряк та інші.

Богослужіння відбулося на високому рівні рідною українською мовою, в Українській Православній Церкві «Чесного Хреста» в місті Сігету Мармаціей (Мараморощина).

Пан священник доктор Микола Лаврюк у своєму навчальному слові розповів про особливу актуальність та роль нашого Кобзаря у відродженні українського народу та збереженні його самобутності.

Геній українського народу є тією рушійною силою, яка заставляє гуртовувати український народ у будь-який період часу і боротися за свою цілісність та ідентичність, тим більше в сучасних умовах російської агресії.

У своїх творах Тарас Григорович Шевченко постійно нагадує про російську царську агресію проти українського народу. Він намагається пробудити наш народ і довести, що ми, українці, – великий етнос, який уміє організовуватися.

Після завершення церковної вправи учасники події поставили корони квітів до пам'ятника Тараса Григоровича Шевченка у мальовничому місті Сігеті.

Василь КУРЕЛЯК,
Директор Сігетського
українського педагогічного
ліцею ім. Тараса Шевченка
(Мараморощина)

«Тарас Шевченко – геній українського народу» – Міжповітове освітнє партнерство в с. Шербівці

*«В своїй хаті, своя й правда,
І сила, і воля.»*

Тарас ШЕВЧЕНКО

Тарас Шевченко – символ української держави, української мови та культури, видатний письменник, живописець і філософ – відзначається в школах Румунії, де вивчається рідна українська мова здавна.

У п'ятницю, 12.03.2021 р., у Восьмирічній школі Шербівців (Сучавський повіт) відбувся міжповітовий проєкт «Тарас Шевченко – геній українського народу».

Партнерами в нашому проєкті були Восьмирічна Школа «Богдан Воде» в м. Радівцях, представлена п. директором Нікуца Петру, Восьмирічна школа н-р 1 Киндешти (Ботошанський повіт), представлена п. директоркою Христиною Кобзару та Су-

чавська філія Союзу українців Румунії, представлена головою Іллею Саучуком.

Унікальним був той факт, що цього разу подія відбулася нетипово. Через ситуацію, яка склалася внаслідок пандемії коронавірусу, школи-партнери брали участь у заході у змішаній версії: учні Школи Шербівців – фізично, в школі, а наші партнери – через Інтернет. Ми випробували цю нову форму співпраці і, можна сказати, що вона мала успіх.

У рамках цього проєкту учні приготували тематичні роботи та презентували художні програми.

Учні Восьмирічної школи «Богдан Воде» зробили малюнки, або презентацію Power Point, та поставили свої роботи на шкільній платформі Classroom. Учениця Юлія Іріні, переможець повітового конкурсу "Святкування рідної мови", виконала пісню "Думка", яку написав Тарас Шевченко.

Вокальна група Восьмирічної школи Шербівців "Віночок" представила художній момент, який включив вірші на слова Шевченка.

Учні Восьмирічної школи н-р 1, Киндешти (Ботошанський повіт), брали участь на нашій події через інтернет. Вони представили кілька віршів та пісень. Їх підготувала п. викладачка Юліана Ватаманюк.

Цей проєкт був запро-

понований для того, щоб залучити учнів до спільної діяльності та викликати інтерес до пізнання життя та творчості великого українського поета Тараса Шевченка.

У заході також взяв участь голова Сучавської філії Союзу українців Румунії п. Ілля Сачук, який вручив учням премії та дипломи, отримані на повітовому конкурсі «Свято рідної мови», що відбувся 21 лютого 2021 року.

Вітаємо всіх учнів за участь та гарні результати!

Щиро дякуємо Союзу українців Румунії за підтримку та грошові премії!

Делія МАРТИНЯК,
викладач

НАШ ШЕВЧЕНКО – У ПОЛЯНАХ

Як і у всіх селах Румунії, де проживають українці, і в Полянах відзначили фестивалю 207-річчя від дня народження великого українського поета, патріота й пророка Тараса Григоровича Шевченка.

9 березня у школі Н-р 4 під керівництвом директора Штефана Кіфи відбулася культурна подія, присвячена Т. Г. Шевченку. Була організована виставка художніх робіт

учнів із зображенням Шевченка.

Учні й викладачі читали вірші і співали пісні, присвячені Шевченку.

Також 9-го березня в приміщенні Філії Союзу українців Румунії села Поляни, поважаючи всі заходи застереженості проти Ковіду, був організований гарний культурний момент, присвячений вели-

кому Кобзарю, генію українського народу.

З цієї нагоди чоловіча вокальна група «Голос Полонини» виконала кілька славнозвісних українських пісень на слова Шевченка, а Михайло Мачока продекламував поему Шевченка «Кавказ». Далі велися між учасниками роз-

мови про життя і творчість Шевченка, були виконані також старі українські полянські пісні.

Учасники Шевченківського свята високо схвалили цю літературно-культурну подію зі сподіваннями на дедалі краще майбутнє (без Ковіду і масок!).

Учасники Шевченківського мараморського свята розійшлися веселими, щасливими, українцями.

Михайло МАЧОКА,
викладач-пенсіонер,
с. Поляни, Мараморощина

«ВС»: До дальшої співпраці, дорогий друже!

Без своєї мови – ти неповноцінний

Мова для кожного народу стає другою природою, що оточує його, живе з ним всюди і завжди. Без неї, як і без сонця, повітря, рослин, людина не може існувати.

Мова це найважливіший засіб спілкування людей і пізнання світу. Ми нашу українську мову закликаємо любити, шанувати і захищати та примножувати її незрівнянне багатство, щоб передати у спадок наступним поколінням.

Мова народу – найкращий цвіт, що ніколи не в'яне, а вічно живе, розвивається. Тож бережімо рідну мову, шануймо і розмовляймо, дбаймо про її чистоту і красу. Намагаймося говорити один одному лише добрі слова, тоді й світ стане кращим, добрішим.

Наша мова – це ми, українці, добрий, чесний і працьовитий народ, що тисячоліттями живе на берегах Дніпра і Дністра, від сивих Карпат до Чорного моря.

Із гідністю і шаною ми маємо усвідомлювати велику вагу рідного слова і особисту відповідальність перед минулим, сьогоденням і майбутнім. Відчуваймо радість та честь зватися, а тим більше бути українцями.

Рідна мова – це мова, якою людина воло-

діє найкраще, найбільше розмовляє, а також важливий елемент самопізнання. Всі ми повинні цінувати, пам'ятати, пишатися знаннями рідної мови і передавати її з покоління в покоління, як справжній скарб, який з'єднав би покоління та народи.

Рідна мова – це мова, що першою засвоюється дитиною і залишається зрозумілою на все життя. Материнська мова є важлива

для кожної людини, будучи наріжним каменем нашої культурної самобутності.

Українська поетеса Ліна Костенко сказала про мову:

*«Слова росли із ґрунту, мов жита.
Добірним зерном колосилась мова.
Вона, як хліб. Вона мені свята.
І кров'ю предків тяжко пурпуrowа».*

Теж українська поетеса Ліна Костенко відмітила: „Нації вмирають не від інфаркту, спочатку їм відбирає мову. Знати, берегти рідну мову – це обов'язок кожної людини. Народ, який не усвідомлює значення рідної мови, її ролі в розвитку особистості, не може розраховувати на гідне місце в суцвітті народів“.

Рідна мова для кожної людини є важливим елементом культурної свідомості. «Людина, яка втратила свою мову – неповноцінна, вона другорядна в порівнянні з носієм рідної мови» (Павло Мовчан).

Недарма кажуть: «Якою мовою думаєш і мрієш, така мова є тобі рідною» та «Скільки ти знаєш мов, стільки ти разів людина».

Наша рідна українська мова – одна з найбагатших і наймелодійніших мов світу. Її порівнюють з калиною, бо вона така ж красива, і з співом солов'я.

Любіть і поважайте свою рідну мову!

Микола ДУТКА

ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ ВІДСВЯТКУВАЛА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА МІСТА КЛУЖ-НАПОКА

27-го лютого у Клуз-Напоці було організовано і проведено вже у 7-ий раз святкування Міжнародного дня рідної мови, на цей раз в онлайн режимі. На відкритті цієї події першим взяв слово пан Іван Гербіл – голова Клузької філії Союзу українців Румунії, за підтримки якої відбуваються всі подібні заходи місцевого українського осередку. Пан доцент на двох мовах переповів сумну і трагічну передумову до проголошення у 1999 році всесвітньо відомою організацією ЮНЕСКО Міжнародного Дня рідної мови. Цей день святкують 21 лютого, коли бенгальськомовне населення Пакистану у 1952 році влаштувало протести проти державної заборони використовувати їхню рідну мову, які, на жаль, не обійшлися без людських втрат.

Проголошення святкувань рідної мови фактично означає заохочення «вивчати і вживати рідні мови у світі, зокрема національними меншинами». Пан Гербіл нагадав про проголошення 9-ого листопада Днем української мови в Румунії, що не перешкоджає представникам української меншості широко святкувати і Міжнародний день рідної мови. Таким чином, українці

«стають часткою світу, вносять свій внесок у підтримку лінгвістичного різноманіття та багатомовності», – наголосив промовець. «Це свято не тільки українців, а всіх тих, хто розмовляє на своїй рідній мові в незалежності від її назви», – зазначив він.

Перша промовиця – пані лектор-доктор К.Сілагі з відділу української мови Університету імені Бабеша-Бояї – виступила зі своєю роботою на тему: «Про роль рідної мови у процесі вивчення іноземної», що є викладацьким відлунням на зростаючу потребу сучасного суспільства у двомовних чи навіть багатомовних спеціалістах. В науковому світі існують два досить протилежних підходи до вивчення іноземної мови. Один з них вимагає повне або часткове виключення рідної мови під час навчання іноземної. Інший – вважає необхідним порівняння між поняттями і лінгвістичними феноменами рідної мови та тієї, яку вивчаємо. На думку пані К.Сілагі, «під час викладання іноземної мови, особливо на початковому етапі, неможливо уникнути рідної мови, бо ж навколишня реальність сприймається за допомогою понять з рідної мови». Опираючись на дослідження та свою багаторічну практичну діяльність,

вона зробила висновок: «Використовуючи принцип порівняння, за яким потрібно визначити подібні або ж відмінні лінгвістичні явища в обох мовах, мовний матеріал іноземної мови засвоюється швидше і більш свідомо, а у випадку відмінностей між лінгвістичними феноменами можна випередити помилки, що з'являються внаслідок впливу рідної мови». «Таким чином, після свідомого засвоєння специфічних рис іноземної мови можна поступово відмовитися від використання рідної мови у процесі навчання», – підкреслила пані викладач у підсумках.

Декілька цікавих фактів про нашу рідну українську мову розповіла головний редактор журналу для дітей «Дзвоник» пані Л. Дорош. Вона згадала про кількість слів у сучасній українській, про кількість носіїв української як рідної і про загальну кількість тих, хто нею володіє; виділила найбільш близькі мови за лексичним запасом і за спільними рисами у фонетиці та граматиці.

(Продовження на 11 стор.)

Ольга СЕНИШИН

Микола КОРСЮК (1950-2020)

Ще далеко не старим, лише 70-річним, щоправда, хворитим, покинув нас друг і колега, письменник, редактор у видавництві «Критеріон», яке започаткувало прецікаву літературу національних менишин у Румунії, з яким згодом неодному з нас довелося працювати разом, і мирно, й не дуже, іноді лише «законно», у хворі й недобрі роки, покинув нас назавжди (хто-зна, може, ще зустрінемося, бо так велить Божя воля), покинув нас, на превеликий жаль, 22 листопада 2020 року, письменник Микола Корсюк. Марамороський, бо там народжуються таланти, там знайдеши і тут, і там поета, прозаїка, романіста, які давно вже заслужили... слави. Невже?

Так, помер Микола Корсюк, який писав і поезію, і прозу, і деколи дитячу літературу. Бо мусів, бо був головним редактором заснованого 2007 р. в Союзі українців Румунії, в Бухаресті, журналіка «Дзвоник».

Надрукував М. Корсюк низку книжок і прози, дві з них заслуживши премій Співки письменників Румунії. Він був також членом Національної спілки письменників

України, мав друзів серед творців слова в Україні, не так серед творців українського слова в Румунії.

Дуже важко говорити-писати про уже покійну людину, про Миколу Корсюка, який допоміг багатьом початківцям видати книжечку.

Але добрим людям – і заслуги, і добре слово, тим більше, коли воно надходить із нашої прабатьківщини України.

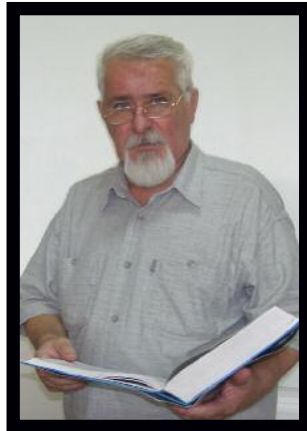
І так читаємо у гарно оформленому дипломі гарні ж про Миколу слова: «Диплом лауреата, N. 108, нагороджується Микола КОРСЮК, член Національної спілки письменників України і Співки письменників Румунії (помертньо) за значний внесок у розвиток української літератури і пропаганду творчості письменника, учителя і першого фотоаатора Буковини Івана Бажанського та з нагоди 158-ї річниці з дня його народження».

Підписують Диплом: Голова обласної організації НСПУ В.Т. Джуран, Головний редактор газети «Голос краю», Л.М. Баланецька, Дорошовецький сільський голова І.В. Димко, датований лютого 2021 року.

Вітаємо Миколу Корсюка за такий гарний посмертний Диплом, зичимо йому легкого потойбіччя й землі пухом.

Родині Миколи передаємо найщиріші співчуття.

«Вільне слово»

ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ...

(Закінчення. Початок на 10 стор.)

Вказала на найбільше та найменше число слів, які починаються на ту ж саму літеру; про синоніми, про зменшувальні форми тощо. І, звичайно ж, було згадано про відомий міжнародний конкурс мов 1934 року в Парижі, на якому українська зайняла почесне 2-е місце за красу і мелодійність. В завершенні пані Дорош продекламувала вірш «Наша мова» Марії Яновської та свій власний ліцейний ліричний твір «Що для мене мова українська», де підкреслено звичне, просте місце рідної мови, як і її глибинний вплив на кожного з нас.

Пані Каталіна Балаж – постійний гість і учасник зустрічей, присвячених Міжнародному Дню рідної мови – поділилася з нами декількома «думками із своєї праці про рідну мову». Промовиця зазначила: «Рідна мова є практично частиною нашого «Я», який впливає на наше фізичне існування, бо через неї ми впізнаємо і відкриваємо світ». Більше того, вона є тим всеприсутнім багажем, який завжди залишається жити у глибинній підсвідомості індивіда. А тому правильно надавати рідній мові належну увагу і шану.

Пані директор відділу слов'янських мов на кафедрі іноземних мов вже не раз наголошувала на потребі підтримувати мову чистою, без непотрібних запозичень, граматично правильною в незалежності від місця її застосування. Тому на завершення вона закликала керуватися гаслом: «Завжди існує краще речення». На її думку, «якщо

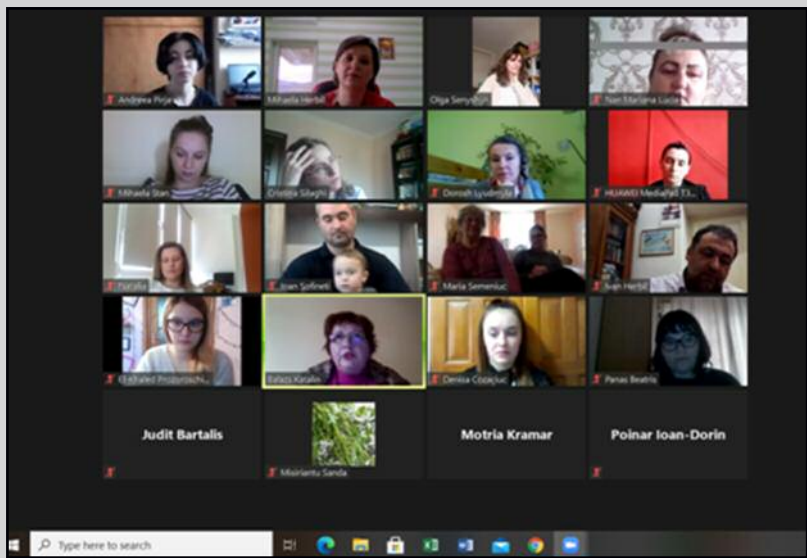
ми намагатимемося створювати кращі речення, то таким чином ми будемо створювати щось краще в цьому плані для нас, для нашого спілкування. Бо ж кожного разу, коли людина складає речення, вона створює щось (фізичне) за допомогою своєї мови».

У продовженні зустрічі організатори – подружжя Гербіл, викладачі українського відділення на факультеті іноземних мов університету імені Бабеша-Бояї – запропонували переглянути запис святкування Міжнародного дня рідної мови у Клузі з 2015 року, яку тоді транслювали на TVR -3. Найоригінальнішою та просто чаруючою частиною як події, так і передачі, був виступ членів молодіжного аматорського театру «Жарптиця». Вони відтворили давній український звичай – Вечорниці. За сценарієм цього разу на Вечорниці зібралася молодь з декількох українських поселень Мараморошини. Їхня мова досить різнилась, та це не заважає хлопцям пригощатися, вихвалитися і залицятися, а дівчатам працювати та співати. Різні говірки акторів-аматорів, використані у сценетці, зробили цей виступ ще більш чарівним і захоплюючим.

Підсумовуючим став незапланований виступ пані доктора-лектора С. Місіріанцу, викладача російської мови на факультеті іноземних мов, яка поділилася своїм особистим досвідом у подачі і засво-

єнні студентами граматичних правил при вивченні іноземної мови. Вона підкреслила особливу насолоду від перегляду відео, в якому так багато чудових людей, зокрема колишніх студентів, які вже покинули Клуз. Важко змиритися з тим, що двох представників старшого викладацького покоління, присутніх на цьому святкуванні, вже не стало.

Пан М. Орос та пан І. Арделян, за словами пані викладача, «нас моделювали і нас супроводжували як на шляху професійному, так і людському». «Вони мали надзвичайний дар – каталізувати, збирати людей... Вони спустилися до нас, до «низів», щоб навчати, спрямовувати, згуртовувати», – підкреслила вона. Ми не повинні забувати ні тих людей, які нас підтримували, ні «нашого походження і наших коренів». А відповідальність за це, як не раз було зауважено на цьому заході, лягає на кожного з нас, як і відповідальність за збереження і вивчення рідної мови, яка є безумовною основою національної ідентичності, незалежності, а в деяких випадках – навіть існування.

Україна і Шевченко

Місяць березень це не лише перший місяць весни, цей місяць також присвячений найбільшому українському поету, генію Тарасу Шевченку. Поетична спадщина Тараса Шевченка виросла з української народної творчості та народної пісні. Поет народився ранньою весною, коли вся природа чекає вітру, тепла і сонця.

Найвидатнішою особистістю в історії української культури став Тарас Шевченко. Поезії цього поета залишають у нашій пам'яті незабутні сліди. Вони викликають любити рідну землю і пишатися минулим України.

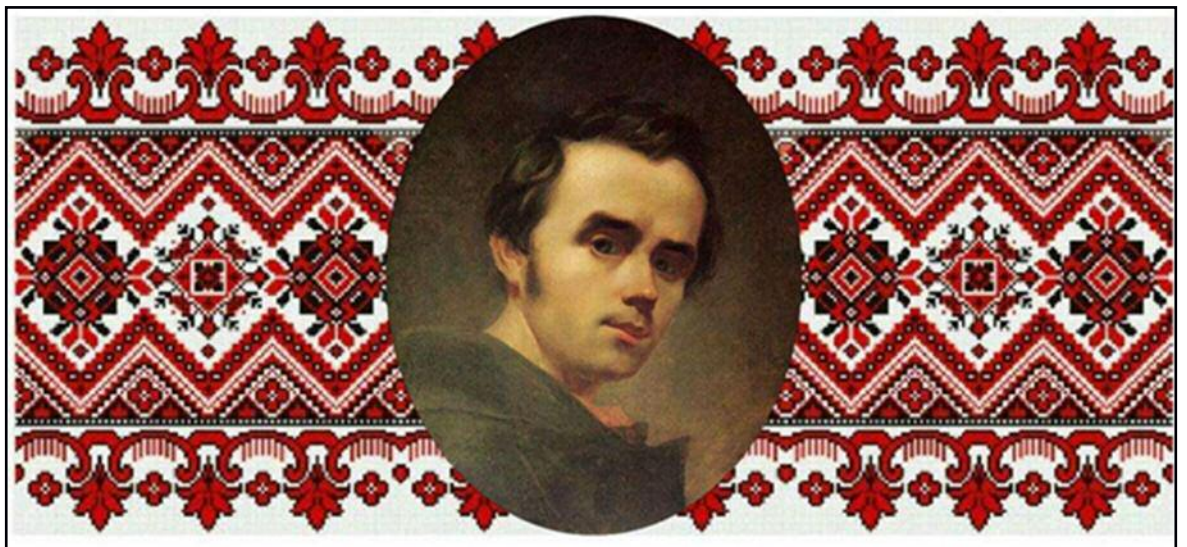
У кожного українця Шевченко асоціюється із словом «Кобзар». Кобзар – це народний співець, хоронитель народної пам'яті, історії та культури. Вся творчість Шевченка стала новим етапом у розвитку українського народу.

Життя Тараса Шевченка було сповнене страждань і перешкод. Він дуже рано став сиротою, утративши своїх батьків. Із 47 років життя поет пробув 24 роки в кріпацтві, 10 на засланнях, а решту під наглядом жандармів. Шевченко, ховаючись від офіцерів, втікав від усього світу в степ, довіряючи тільки сонцю, вітрові й хмарам.

Обдарований від природи, Шевченко мав великий талант для малювання. Для поета природа була першим джерелом розуміння і краси. Мальовнича природа рідної Кирилівки – це невеличкі річки, зелені долини, ліси, байраки та все інше, чим славиться український поет Тарас Шевченко. Милуючись рідними пейзажами, багатством барв та звуків, хлопчик вбирав у свою душу оту красу, захопувався всім серцем в рідний край.

Рідна українська природа була першим Тарасовим джерелом розуміння краси, формувала його смаки, мислення. У повісті «Княгиня» Шевченко пише про ті роки, що проходили в повній гармонії природного розвитку і навколишнього середовища. Тарас захоплювався переливами звуків рідної пісні, мови і красою рідних просторів.

В Україні Тарас Шевченко, або Великий Кобзар, – це надзвичайне явище у літературі, мистецтві, культурі. Шевченко народився на

українській землі, під українським небом, проте він належить до людей світочів. Поезія Шевченка – це музика народної душі. Шевченко – це вічний вогонь, який ніколи не згасне в серці українського народу.

За натурою Шевченко був революціонер, боровся за свій народ, за його волю, за звільнення України. Все життя поета було сповнене любов'ю до України та свого народу. Любити свою Україну, свій народ, приносити користь людям – Тарас Шевченко залишив приклад всім українцям.

Поет був обдарованою людиною, все його життя і творчість були присвячені українському народу. Шевченко для України житиме вічно. В Україні не існує людини, яка у своєму житті не перегорнула б сторінки «Кобзаря» Т. Шевченка. Великий Кобзар став символом України, гордістю української культури.

У історії кожного народу є поети, імена, які оповиті любов'ю і славою. Без імені Тараса Шевченка не можна уявити нашу літературу, культуру. Життя Кобзаря можна вважати справжнім подвигом у мистецтві. Тому він віддав свої сили, щоб врятувати український народ і українську культуру.

Творча спадщина Шевченка – це надбання не лише українського народу а всього людства. Своїми творами він прославив Україну, її духовність. Все життя Шевченко боровся за справедливість, за свободу.

У кожному вірші із відомої збірки «Коб-

зар» Тарас розкриває душу українців, їх життя та прагнення. Поет залишив Україну в 15-річному віці, і лише через 14 років зміг відвідати свою Батьківщину.

Важко уявити українську літературу без творчості Т. Шевченка. Поет глибоко розкрив багатство українського народу. Шевченкове слово – це гордість української мови. Його творчість знає і любить не тільки Україна, але й увесь світ. Шевченко зробив великий внесок у розвиток мистецтва і, практично, став основоположником в українському мистецтві.

Поет любив свій народ, оспівував та звеличував його. Ми славимо нашого великого Кобзаря, тому що Тарас Шевченко – це Україна. Шевченкова творчість і життя стали символом боротьби України за свою волю і незалежність.

Щороку в березневі дні усе людство вшановує генія і пророка, який став символом України – Тараса Григоровича Шевченка.

Ім'я великого поета України Т. Шевченка відоме в усьому світі. В тому числі в Румунії, де численні українці щороку шанують його, знімають йому пам'ятники, покладають до них квіти. Його твори перекладені майже на всі мови світу. У ці березневі дні Україна, українці живуть його духом, пройняті словом великого генія, славного сина України – Тараса Шевченка.

Микола ДУТКА

Лауреати Шевченківської премії 2021

Оголошено імена лауреатів Шевченківської премії. Третій тур відбувся ще 22 лютого. За результатами обговорення та таємного голосування комітет Шевченківської премії вніс президентові України подання про присудження Національної премії України імені Тараса Шевченка 2021 року. Імена новообраних лауреатів опубліковані після підписання указу президента України.

Цього року, як ніколи, комітет тримав інтригу, щоби оголосити імена лауреатів саме в день народження Тараса Шевченка. Сама церемонія нагородження цього року відбудеться у травні у Каневі.

Лауреати Шевченківської премії 2021:

Література

Оксана Луцишина. Роман «Іван і Феба» («Видавництво Старого Лева»)

Публіцистика, журналістика

Станіслав Асєєв. Книга есеїв «В ізоляції»

Музичне мистецтво

Олександра Андрусик (директорка агенції), Євген Шимальський (співзасновник агенції), Катерина Сула (виконавча продюсерка) Музичне агентство «УХО». Цикл «Архітектура голосу»

Візуальне мистецтво

Борис Михайлов (художник). Відеопроєкція та фотоінсталяція «Випробування смертю»

Кіномистецтво

Валентин Васянович (автор сценарію, режисер-постановник, оператор-постановник), Владлен Одуденко (художник-постановник). Художній фільм «Атлантида»

Театральне мистецтво

Сергій Маслобойников (автор інсценізації, режисер-постановник, художник-сценограф), Наталія Рудюк (художник по костюмах), Олександр Бегма (композитор). Вистава «Verba» за мотивами драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня» Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка

(<https://zaxid.net/news/>)

Духовна пожива**ВЕЛИКИЙ ПІСТ**

Приготування українських православних християн до великого свята Воскресіння Ісуса Христа починається 10 тижнів наперед. Великий піст попереджають підготовчі неділі. Цей головний період у нашій церкві називається Тріодь та починається трьома тижнями до Великого Посту. У цей період священники навчають християн, як тримати Піст, щоб кожен з нас, який бажає постити, здобув душевну користь. Ці три неділі до Великого Посту допомагають очистити свою совість і покаятися перед Богом та відновити зв'язок з Ним.

Підготовку до Великого Посту Православна Церква відкриває Неділею про митаря і фарисея. На божественній літургії цього дня читається однойменна притча Христова (Лука 18,10-14). У цій притчі євангелист Лука говорить про двох різних чоловіків, які прийшли до церкви молитися: гордого фарисея і покірного митаря. Фарисей не молився за свої гріхи, а дякує, що не такий, як інші, в той час, як митар стоїть схилений та молиться щиро, не порівнює себе з іншими. На цих двох протилежних прикладах показується нам зло гордості та значення покорі. Ця притча свідчить про те, що Господь Бог не дивиться на особу, чи її стан, а дивиться на її серце й душу. Отож, наша молитва має бути подібна до молитви митаря, оскільки «Бог гордим противиться, а покірним дає ласку». (1 Пт. 5, 5).

Неділя про блудного сина – це друга підготовча неділя перед Великим Постом. Назва цієї неділі походить від євангельської притчі про блудного сина, що читається у цей день під час Літургії (Лк. 15, 11-32). У притчі розповідається про двох синів, які жили у батька. Старший син постійно підтримував свого батька, а молодший вимагав свою частину майна та пішов у далеку країну, де у блуді розтратив усе. Незабаром у тій державі настав

голод і молодший син був змушений пасти свиней. Він нагадав про свого батька, у якого і слуги їдять достатком хліба, та повертається додому і просить пробачення, а батько простить йому всі провини. Зміст притчі полягає

в тому, що Бог, як той батько, готовий вийти нам на зустріч та простить нам всі гріхи. Але без правдивого покаяння не може бути спасіння. Отож, ми повинні зі щирим каяттям звертатися до Бога, не впадати у відчай, бо Отець небесний завжди чекає на наше повернення.

Третя підготовча неділя це неділя про страшний суд, коли читається Євангелія про те, як відбуватиметься остаточний Суд Божий над людством (Матфей 25:31-46). Про останній Страшний Суд над усіма людьми Ісус

Христос учив так, що коли прийде Син Людський у славі Своїй і всі ангели з Ним, тоді Він сяде на престолі слави своєї, і зберуться перед Ним усі народи і Він відокремить одних людей від інших, подібно до того, як пастир відокремлює своїх овець від козлів: і поставить овець праворуч Себе, а козлів ліворуч. Тоді скаже Цар тим, що стоять праворуч від Нього: «Прийдіть, благословенні Отця Мого, успадкуйте Царство, уготоване вам від сотворення світу. Бо голодував Я, і ви дали Мені їсти; спраглим був, і ви напоїли Мене; був подорожнім, і ви прийняли Мене; був нагим, і ви зодягли Мене; був недужим, і ви відвідали Мене; у в'язниці був і ви прийшли до Мене». Цим фрагментом Святого Писання Церква не хоче нас налякати, а навпаки, хоче краще підготувати нас до нього, навчити нас бачити Бога у своєму ближньому. Через добрі діла можемо бути наслідниками Царства небесного.

Смиренна молитва, сповідання гріхів та милостиня допоможуть нам під час Великого Посту та принесуть нам духовного задоволення. Ці три неділі перед Великим Постом навчають нас, як розмовляти з Богом та самі із собою, а також бути милосердними до нашого ближнього.

Чимало людей вважають піст стриманням від м'ясних та молочних страв. Дійсно стримання від цих страв є першим кроком, але найголовніше утримуватися від гріхів, від помсти та від поганих думок. До всього цього ми повинні щиро молитися та ходити до церкви. Під час посту маємо обов'язок щиро сповідати наші гріхи та причаститися Святими Тайнами, а добрі наші діла треба збільшувати протягом цілого земського буття.

отець **Іван ЮРЧА**

Про нашу, чи вашу мудрість

(Закінчення. Початок на 3 стор.)

Якщо мудрість, або старання стати мудрим характеризує вірників, невірні перебувають в нерозумності, караються у своїй гордості: «Доки буйні будуть тішитися буйством? Доки нерозумні будуть ненавидіти знання?» (1, 22).

І бачимо, що, взагалі, мудра людина прощає легше, ніж нерозумна; що нерозумна людина любить докладатися, сваритися більш, ніж розумна; що розумна людина у своїй молитві й в усій своїй поведінці звертає увагу більше на свою душу, на свої помилки, ніж нерозумна.

Проблема є тоді, коли наша віра хитається, і поводимося раз розумно, раз нерозумно, коли наша віра ще не досконала. Тому для нас головне порозуміти, що постійно учимося, постійно стараємося розуміти і виконувати Закон Божий, цілий час стараємося поліпшити нашу поведінку; тому

повторюємо піст, а не постимо тільки раз в житті, тому постійно молимося, тому читаємо і перечитуємо Слово Боже, і тільки так зрозуміємо страх Господній і знайдемо пізнання Бога: «Сину мій! Повчання мого не забувай, і заповіді мої нехай зберігає серце твоє» (3,1). Тому знання Бога і мудрість є джерелами інших чеснот, початками дійсного християнського життя. Той, котрий старається бути мудрим постійно, поліпшує свою поведінку, і радісно приймає всяку пораду, яка могла б йому допомогти, а нерозумний переконаний, що вже досконалий: «Не дорікай пересмішникові, щоб тебе не зненавидів він; викривай мудрого і він полюбить тебе. Дай мудрому – і він помудріє іще, навчить праведного – і він прибільшить він мудрости» (9, 8-9).

Милостиня, яку ми пов'язуємо дуже часто до посту, народжується все з мудрості: «милість та істина нехай не залишають тебе; обв'яжи ними шию твою, напиши їх

на скрижалі серця твого, і знайдеш милість і благовоління в очах Бога і людей» (3, 3-4).

Поклик на мовчання Літургії Раніш Освячених Дарів, наше прохання, щоб Господь поклав «охорону устам нашим», і щоб нас спас від духа марнослів'я мають, як базу слова Соломона: «Ти облутав себе словами уст твоїх, схоплений ти із-за слів своїх уст» (6,2). Тому для нас Великий Піст є і період мовчання, коли ми говоримо менше, а слухаємо Слово Боже більше.

Тому що Соломон уособлює у своїй книзі мудрість (бачимо, що сама мудрість нам говорить), чимало святих отців кажуть, що це одне пророкування про Спасителя: «Ходіть, споживайте із хліба мого, та пийте вина, що ми його змішали! Покиньте глупоту – і будете жити, і ходити дорогою розуму!» (9, 5-6). Бачимо, що ці слова говорять нам про Спасителя тоді, коли Він Сам каже про Себе: «Я – хліб живий, що з неба зішшов: коли хто споживатиме хліб цей, той повік буде жити. А хліб, що дам Я, то є тіло Моє, яке Я за життя світові дам» (Ін. 6,48). І так бачимо, що всі наші великопісні старання спрямовані до Того, хто звершує всі наші старання.

ПОКИНУВ ЦЕЙ СВІТ ЗНАМЕНИТИЙ НАУКОВЕЦЬ І ПОЕТ, ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРОФЕСОР КЛУЗЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІВАН АРДЕЛЯН

Несподівану і сумну вістку я дістав телефонічно через «Mesaje», що наш колишній колега і приятель професор доктор Іван Арделян відійшов у вічність 3 лютого 2021 р.

Іван Арделян народився 4 червня 1942 року в селі Кричунешти, що розташоване на лівій березі річки Тиси, річки, яка розділяє кордон між Румунією та Україною. Як мені відомо, мама Івана походила із села Верхне Водяне (Arşa de Sus), що в Україні (Закарпатська область).

Івана я знав ще з Українського ліцею, якого закінчив 1961 року, а я 1962 року. Тоді в Українській Середній школі міста Сігету функціонувала і гімназія – від 5 до 7-го класу, так що Іван Арделян мав нагоду учитися сім років в тій самій школі, в якій викладали знамениті педагоги. З рук професорів математики Бучковського та Сливки і професора фізики та хімії Панаса Новосівського вийшов знаменитий випускник ліцею Іван Арделян.

Основа доброго навчання дала Іванові Арделяну поступити на вищу освіту до фізичного факультету Клузького Університету ім. Бабеша-Бойоя, якого він відмінно закінчив, й так зістався працювати аж до кінця, отримуючи найвищі ступені Університетського викладача.

Клузький Університет у 2021 році, за рішенням Сенату, удостоїв звання «Заслуженого професора» Івана Арделяна. За наукову діяльність його нагородили багатьма преміями, а головне Премією Ру-

мунської Академії «Константін Мікулеску» за фізику у 1981 році, а Університет міста Орадя 2007 року удостоїв Івана Арделяна титулом «Почесного професора».

Іван Арделян написав близько 600 опублікованих наукових праць і 5 наукових книг і отримав 6 патентів. Його запрошували співпрацювати з різними дослідницькими колективами світу, як, наприклад, з Австрії,

Франції, Німеччини, Японії, США і т.д.

Іван Арделян кокетував і з поезією. Він видав багато збірок поезії. Про нього говорили наші знайомі письменники і поети, як Степан Ткачук, Михайло Михайлюк, Микола Корсюк, а головне Іван Ковач, котрий редагував і оформлював разом із своєю дружиною Іриною всі збірки поезії Івана Арделяна.

У своїй статті «Університетському професору і поету Івану Арделяну – 65» головний редактор «Українського вісника», критик і прозаїк Михайло Михайлюк так кінчає свою статтю: «Така «алхімія» найчастіше Івану Арделяну вдається».

Тоді вчений-професор точних наук стає чародієм у царині красного слова.

Іван Арделян видав приблизно десять збірок, а за збірку «Назустріч вікнам» дістав дебютну премію Спілки письменників Румунії – 2000 р.

На жаль, перед Іваном покинула цей світ і його дружина, професор Марія Арделян. Зосталися їх два сини Жорже та Йонуц, яким передаю моє щире співчуття.

Прощай, Іване. Хай земля тобі буде пухом! Вічна пам'ять тобі!

Степан БУЧУТА

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

21 лютого цього року Марамороська філія СУР організувала свято рідної мови. Дотримуючись норм, встановлених за умов пандемії, свято відбулося у приміщенні СУР у місті Сігеті. На святі брало участь невелике число запрошених. Це були члени СУР, викладачі української мови із сіл Поляни, Кривий, Рускова, Вишавська Долина, Луг над Тисою.

Голова Марамороської філії СУР Мирослав Петрецький привітав присутніх, побажав здоров'я, успіхів, побажав здоров'я, успіхів, творчої наснаги, підкреслив роль викладачів у вихованні учнів у душі любові до рідної мови, те, що СУР підтримує і буде підтримувати розвиток української мови та її вдосконалення. Настоював на тому, що викладачі можуть звертатися завжди до СУР тоді, коли виникають якісь питання, щоб розв'язати їх.

У дискусіях на цю тему, присутні представили їх думки, їх стремління для того, щоб прищепити у душах дітей любов до рідної мови.

Пані Ледія Співалюк розказала про подію, яка призвела до встановлення 21-го лютого як Міжнародний день рідної мови, звернулися до присутніх знаходити і вживати такі прийоми, які усвідомили б у дітей любов до рідного слова. Згадала про відзначення дня Лесі Українки, про те, що дитячий садок з Вишавської Долини брав участь у події, органі-

зованій МІОК (Міжнародний інститут освіти,

культури та зв'язків з діаспорою). Учні під керівництвом виховательки Лариси Греченюк прочитали вірші Лесі Українки.

П. Михаєла Кравчук розповіла про викладання української мови у ліцеї ім. Т. Шевченка, про заходи, які організували у ліцеї. Учениця XII-ого класу Білчек Джесіка, учасниця конкурсу з декламування української поезії, прочитала вірш і сказала гарні слова про рідну мову.

Дописувачка цих рядків звернулася до присутніх з тим, що на плечі вихователів лягає нелегкий, але приємний тягар і відповідальність зберігати і вдосконалювати рідну мову.

Не допустім, щоб наша мова занепадала, головне у цих складних умовах, коли так багато негативних впливів на мову, коли дітям здається легше говорити румунською, зробім так, щоб вони усвідомили, що рідною мовою легше висловити свої думки, свої переживання.

Тому що у важких моментах ми ж звертаємося до Бога нашими словами, просимо ласки Божої нашою рідною мовою.

Я прочитала вірш Самійленка, подала кілька цитат про нашу рідну мову:

«Найбільше і найдорожче добро в кожного народу – це його мова.

Це скарбниця, в яку народ складає своє давнє життя, теперішнє і майбутнє» (Панас Мирний).

Звертаюся до батьків, до бабусь вчити дітей, внуків молитися рідною мовою, розказувати казки українською мовою, щоб діти усвідомили багатство рідної мови.

Щасти нам, Боже, у нашій праці!

Анна САМБОР

Численний рід

1. Моя покійна мама
Завжди нам казала,
Що крім себе ще тринадцять
Братів, сестер мала.

2. Приблизно усі ці браття
Із сім'ї такої
Перебрали від їх батьків
Все такої долі.

3. Мама була одна із них,
Що всіх завила –
З моїм татом аж дванадцять
Дітей народила.

4. З цих дванадцять я четвертий,
Хочу ся хвалити,
Моїй жінці судилося
Десять народити.

5. Теперішніми часами
У модернім світі
Не більшає, лиш меншає
Те число на діти.

6. Але, все ж таки, не дуже
Число ся зменшило,
Бо двом синам по п'ять дітей
На світ ся родило.

7. Якби усіх позбирати
Та порахувати,
Трудно би їх помістити
До одної хати.

8. Бо онуків двадцять і сім,
А правнуків троє,
Це є те, що найдорожче
Все багатство моє.

9. Коли би все почислити
Із роду цілого,
За чотири покоління –
П'ятсот персон всього.

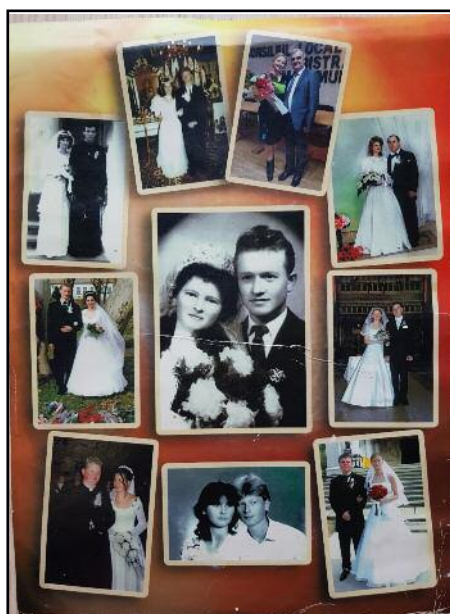
10. Я, як тато, дуже хочу
Ще вас затримати,
Про всіх дітей цікавого,
Смішного сказати.

11. Лучіка відкрила дверці,
Перша ся явила,
Така файна, серед літа
Нас розвеселила.

12. Іван – перший синок тата –
Дуже в нього вдався
Не лиш ім'ям, а із усім
Із ним пов'язався.

13. Христина ся обізвала
На початку квітня:
Хотіла би й я прийти на світ,
Мати гарне ім'я.

14. А Ірина не лишалась
У утробі мами,
Та так дуже ся просила:
Хочу бути з вами!

15. А за Валентина кажуть –
Крізь пошту явився,
Коли тато десь далеко
У школі учився.

16. А Лів'ю, дуже хитрий,
Має іншу казку.
Таки вдома, на Великдень,
Прийшов їсти паску.

17. Марічка відкрила очі
Та назад заспала,
Полетіла десь високо,
Ангеликом стала.

18. Її місце взяла друга –
Марія-Наталка,
А така красуня файна,
Як одна фіалка.

19. Васько-Крістіян озвався,
Ще би було місця,
Таки прийшов, не питався,
Між ними осівся.

20. А Юстина, та найменша,
Сказала: Та ж доків!
Та заперла дверці мами
У сорок п'ять років.

21. Далі хочу все про дітей
Сказати поволи,
Як росли та як учились,
Як кінчали школи.

22. В двох словах хочу сказати,
Як би було змоги?
Дічата – всі філологи
Хлопці – теологи.

23. Вибрали собі учитись
Те, що вни любили,
Щоби Богові та людям
Щиро всі служили.

24. Лучіка, як старша донька,
Була друга мама,
З меншими її братами
Поралася сама.

25. Училася знаменито,
Бо школу любила, –
Дотепер два факультети
Вона закінчила.

26. Іван любив малювати,
Але й „месерію“.
Закінчив педагогічну
Та й теологію.

27. Валентин, той найпослушний
Дуже добре вчився.
В Клузі на Теології
Много натерпівся.

28. Христина так ся порала,
Добре ся учила,
І вона два факультети
Успішно скінчила.

29. Лів'ю закінчив у Ясах
Все Теологію,
Став священником, бо він мав
У Бога надію.

30. Ірина і посьогодні
Потиху шепоче, –
Має вже два факультети
Та все ще щось хоче.

31. Васько-Крістіян в Чернівцях
Мав велику мрію!
Закінчив педагогічну
Та й Теологію.

32. А Наталка залюбилась
У географію,
Але поверх закінчила
І Філологію.

33. Юстина і вона скінчила
Все Філологію,
Та ще хоче закінчити
І Теологію.

34. Три зяті священники,
Штири сини – тоже.
Яка благодать велика
Господи, мій Боже!

35. Усі вони подружились,
Розійшлися світом
Все приходять до нас в гості,
Зимою чи літом.

36. Кожне має свою пару,
Дружину чи друга,
Живуть в мирі та в любові
Та в вірі у Бога.

37. Дав їм Бог розумних дітей,
Би здорові жили,
Щоб так само, як їх батьки,
Богові служили.

38. А я старий з мойов бабков,
Як почнем думати,
Як то було, ся минуло,
Вже треба йти спати.

св.-пенсіонер

Іван АРДЕЛЯН

Бистрий, 10 березня 2021

45 РОКІВ СЛУЖІННЯ БОГУ, 30 З ЯКИХ – У БАНАТСЬКОМУ КРАЇ

Після Грудневої революції в Румунії почали меншини єднатися в різні організації. Свідома українська громада м. Лугожу стала засновником Банатської організації. Перша її думка була, збудувати церкву, щоб українці слухали Боже слово і молилися рідною мовою. Багато сил доклала: вибрала місце від місцевих органів, всі документи, вибрала архітектуру, придбала перші фінансові прибутки, організувала перший церковний комітет, також будівельний, вибрала першого священника.

З 1-го листопада 1990 р. був засланий як душпастир м. Лугож отець Ілля Албічук після служіння 15 років в українських парафіях Мараморощини. Християни спочатку молилися в каплиці, у приміщенні осередку СУР. 1993 р. був збудований і посвячений храм. Багато значних осіб були присутні на відкритті храму: Владика, Митрополит, собор ієреїв, перший посол України в Румунії Л. Сандуляк, І. Піцура – вікарій і перший депутат Парламенту Румунії. Часом здобули іконостас, центральне нагрівання. Проф. Кость Маркович з України, з м. Львів, і його група зробили гарний розпис храму. Між 2013-2015 роками був збудований парафіяльний дім, центр протоієреїв, помешкання протоієрея і душпастиря.

Кажуть, що ті люди, які посадили в житті хоч одне деревце, не прожили марно на світі.

Пан отець Ілля Албічук під час служіння Богу 45 років посадив три парафіяльні хати і три Храми церковні і за це дякує християнам і всім, котрі допомагали в такій нелегкій праці. Під час служіння і протоієрейства в Банаті збудувалися 11 нових храмів, з них 10 були освячені. Минулого року отець протоієрей І. Албічук з відмінними лугожанами, ктиторами – конструкторами та жертводавцями Св. Володимирського Собору, що є банатським центром українців, вірно відсвяткували ювілейне свято – 30 р. від заснування. Священник мав велике щастя мати добродійку, як п. Савана Албічук. Крім її праці як виховательки, вона займалася церковним хором, вивчала жінок релігійних пісень і керувала хоровим гуртом «Шовкова трава», який брав участь на всіх українських подіях, завжди підтримувала культурну працю, будучи обдарована гарним голосом, служила Богу і робила добрі діла для української культури.

– Як місіонер Православної церкви, яка

була дорогою вашої плідної праці на ниві Богослужіння?

– На підставі Ісус Христос сам говорив: *Ідіть по всьому світу, навчайте народи миру, благополуччя і приготування для спасіння душ своїх. У світі Апостоли, служителі будуть мати багато ворогів, але як вірний місіонер слухайте голос Божий – «Не бійтеся, я переміг світ».* В кожному

разі вороги спасителя не б'ють у вілиці, а в душпастиря, щоб стадо Христове розійшлося. Дорога праці не завжди гладка, і не все терниста, а пастир добрий захищає вірників своїх і сам себе для добрих результатів.

– Який вплив мають молоді священники для тих, які відвертаються від Господа Бога, думаючи що занепаде духовне життя, в цьому модерному світі і які ваші поради для них?

– На підставі науки святого писання, де гово-

риться про молодого священника: *«Твоєю молодістю ніхто і ніде не збиткує». Отець, чи молодий, чи старий, священник має той обов'язок для служіння вірників. Роль священника і церква є в тому, щоб були взірцеві апостольських трудів. На жаль, цими часами появились нові вороги Христові. В духовній боротьбі велику роль має душпастир, його особистий приклад, по-перше, а головне достойне сімейне життя священнослужителя, і так світло будуть приймати народи. Щоб любили своїх вірників, щоб вели на чисте, прочищене поле самим священником, будучи прикладом для всіх, Господь промовив: «Не ви мене вибрали, а я вас вибрав і будьте достойні служителі для царства Божого».*

– З якими думками відходите на заслужений відпочинок після довгої праці Богослужіння з банатського краю після 30 років, тут, де Вам довелося жити і творити: церкви, протопопії будувати для віруючих, ісповняти Божу волю?

– Перша думка подякувати Богові святому, вірному народові банатського краю на чолі з вірними, щирими і мудрими лугожанами. Думаючи на ті основи, на яких існує світ – Віра, Надія, Любов, – я відповів 1990 р. на заклик засновників української організації. Щоб сповнити бажання української громади, серед них, Іван Ковача – голови Лугозької організації СУР, Юрія Білана, Василя Павліша та Петра Белі, я переселився в м. Лугож на посаду священника української православної церкви. Це були трудні роки, інтенсивна праця, змагання.

Особисто молюся за ктиторов і засновників. У моїй пам'яті залишилися ті, котрих вже нема: Ю. Семенюка, Ю. Біланіна і браття Теслевичі Михайло і Василь – конструктори храму. Дійшовши з ласки Божої і благословіння на кінець праці Дякую Богові за все.

Отець Ілля Албічук бажає всім вірникам банатського краю, всім жертводавцям Св. Володимирського Собору, що є духовним центром у Банаті, здоров'я від Бога, сили, зберігати православну віру, мову, звичаї просить передати дітям спадщину, любити своє, шанувати чуже, бо і нас тоді інші будуть шанувати, і так відкриється перед нами щасливе майбуття.

– Дорогий пане отче, з боку віруючих всіх банатських українців, знайомих бажаємо Вам з нагоди виходу на пенсію здоров'я, бути в силі, щоб не покинула енергія Вас, терпіння, щастя, світло в душі та Божого Благання у Вашій сім'ї!

– У такі моменти кожна людина, котра не марно прожила своє життя, числить, дає оцінку здобуткам, думаючи, що на Христовій Божій ниві завжди плідна праця.

Анна БЕРЕГІЙ

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988 Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.